

Sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalvelujen myöntämisperusteet

Pohjois-Savon hyvinvointialue

Sisällys

1 Sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu.....	3
1.1 Sosiaalihuoltolain perusteella järjestettävän kuljetuspalvelun lakiperusta.....	3
1.2 Kenelle sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua järjestetään.....	3
1.3 Sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelun käyttötarkoitus	3
1.4 Sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelun matkojen järjestäminen.....	4
1.5 Sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelun matkojen määrä.....	4
1.6 Sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelun matkustusalue	4
1.7 Saattajan mukana olo sosiaalihuoltolain mukaisella kuljetuspalvelumatkalla	5
1.8 Sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelun omavastuumaksu	5
1.8.1 Erityisjärjestelyt sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelun toteuttamisessa.....	5
2 Palvelun hakeminen ja päätöksenteko	6
2.1 Kuljetuspalvelun hakeminen.....	6
2.2 Sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointi	7
2.3 Sosiaalihuoltolain nojalla myönnettävien matkojen taloudellinen tarveharkinta	7
2.4 Sosiaalihuoltolain mukainen päätöksenteko ja muutoksenhaku	7
3 Matkojen tilaaminen ja maksaminen.....	8
3.1 Ongelmat kuljetuspalvelun käyttämisessä.....	9

1 Sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu

1.1 Sosiaalihuoltolain perusteella järjestettävän kuljetuspalvelun lakiperusta

Liikkumisen tukea voidaan järjestää erilaisilla toteuttamistavoilla. Pohjois-Savon Hyvinvointialue järjestää sosiaalihuoltolain mukaisena liikkumisen tukena sosiaalihuoltolain 23 §:n 3 mom. 4) -kohdan tarkoittamaa kuljetuspalvelua.

Liikkumista tukevia palveluja järjestetään Pohjois-Savon hyvinvointialueen asukkaille, jotka eivät kykene itsenäisesti käyttämään julkisia liikennevälineitä sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen toimintakykyä alentavan syyn takia ja jotka tarvitsevat palvelua asioimisen tai muun jokapäiväiseen elämään kuuluvan tarpeen vuoksi.

Sosiaalihuoltolain mukaista yksilöllistä kuljetuspalvelua ei kuitenkaan järjestetä henkilölle, joka on oikeutettu kuljetuksiin tai niiden kustannusten korvaamiseen muun lain nojalla. Liikkumisen tukea järjestetään sellaisille ikääntyneille henkilöille, jotka tarvitsevat liikkumisen tukea ikääntymiseen liittyvän toimintakyvyn heikentymisen johdosta sekä muille liikkumisessa tukea tarvitseville henkilöille, jotka eivät ole oikeutettuja vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista annetun lainsäädännön mukaisesti (vaikeavammaisten) kuljetuspalveluihin.

1.2 Kenelle sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua järjestetään

Liikkumista tukevat palvelut ovat tarkoitettu:

- Ikääntyneille henkilöille, jotka tarvitsevat liikkumisen tukea ikääntymiseen liittyvän toimintakyvyn heikentymisen vuoksi
- Henkilöille, jotka tarvitsevat tukea liikkumiseen, mutta eivät ole oikeutettuja vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain mukaisesti kuljetuspalveluihin.
- Sotainvalideille ja rintamaveteraaneille

Sosiaalihuoltolain mukainen liikkumisentuki on harkinnanvarainen ja määrärahasidonnainen sosiaalipalvelu, jota myönnetään yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Sosiaalihuoltolain mukaiseen liikkumista tukevaan palveluun hakijalla ei ole subjektiivista oikeutta. Ensisijaisesti kuljetuspalvelua järjestetään kotona asuville ikääntyneille.

1.3 Sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelun käyttötarkoitus

Liikkumista tukevan palvelun tarkoitus on tukea ensisijaisesti itsenäisen elämisen mahdollisuuksia kotona.

Tavoitteena on antaa sellaisia palveluita, jotka mahdollistavat itsenäisen asumisen ja omatoimisen selviytymisen päivittäisistä toiminnoista. Tällaisia matkoja ovat esimerkiksi välttämätön asiointi-, virkistys- tai kuntouttavaan harrastustoimintaan osallistumisen kohtuulliset matkat.

Pohjois-Savon hyvinvointialue

Kuljetuspalvelua ei myönnetä:

- matkoihin, jotka korvataan muun lain nojalla. Tällaisia matkoja voivat olla esimerkiksi terveydenhuollon matkat, jotka tehdään lääkärin määräämiin tutkimuksiin tai kuntoutukseen (korvaus sairausvakuutuslain nojalla)
- matkoihin, jotka ovat välttämättömiä toisen sosiaalipalvelun toteuttamiseksi, esim. ikääntyneiden päivätoimintamatkat.
- henkilölle tai henkilölle, jonka itsenäistä toimintakykyä kuljetuspalvelulla ei voida edistää.

1.4 Sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelun matkojen järjestäminen

1.10.2023 alkaen Pohjois-Savon hyvinvointialueella matkojen järjestämisen hoitaa Sansian matkojenyhdistelykeskus.

1.5 Sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelun matkojen määrä

Sosiaalihuoltolain mukaisia kuljetuspalvelumatkoja myönnetään palveluliikenteen alueen (Pali) ulkopuolella asuville hakijoille enintään 10 yhdensuuntaista matkaa kuukautta kohti. Matkoja myönnetään enintään 4 yhdensuuntaista matkaa, jos asiakas asuu Pali -liikenteen alueella ja kykenee käyttämään Pali -liikennettä.

Sotainvalideille ja rintamaveteraaneille sosiaalihuoltolain mukaisia kuljetuspalvelumatkoja myönnetään tarpeen mukaan kuukaudessa.

Mikäli hakijalla jää kuukauden aikana käyttämättä matkoja, eivät ne siirry seuraavalle kuukaudelle, eikä seuraavan kuukauden matkoja voi käyttää etukäteen edellisessä kuussa.

Hakijalle myönnettävät matkaoikeudet ovat yhdensuuntaisia matkoja. Yhdensuuntainen matka on yhtäjaksoinen matka, joka päättyy eri osoitteeseen, kuin mistä se on alkanut. Esimerkiksi matka kotoa kauppaan on yksi yhdensuuntainen matka. Paluu takaisin kotiin on toinen yhdensuuntainen matka. Yhdensuuntaiseen matkaan voi sisältyä matkan aikana yksi enintään 15 minuutin mittainen pikainen pysähdys reitin varrella.

Matkojen on toteuduttava suorinta mahdollista reittiä kohteeseen.

1.6 Sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelun matkustusalue

Kuljetuspalvelua myönnetään ensisijaisesti hyvinvointialueen alueella. Asiakkaalle myönnetään matkoja lähimpään asiointitaajamaan ja perustellusta syystä sekä yksilöllisen tarpeen mukaan asiakkaan asuinkuntaa lähinnä olevaan kuntakeskukseen. Asiakaskohtainen matkustusalue on päätetty kuljetuspalvelupäätöksessä.

Rintamaveteraaneille ja sotainvalideille voidaan myöntää kuljetuspalvelumatkoja oman kunnan lisäksi myös naapurikuntien puolelle tapahtuviin asiointi- ja virkistysmatkoihin.

1.7 Saattajan mukana olo sosiaalihuoltolain mukaisella kuljetuspalvelumatalla

Sosiaalihuoltolain mukaisilla kuljetuspalveluasiakkailta voi ilman tarveharkintaa kulkea maksutta mukana yksi henkilö saattajana. Lähtökohtaisesti saattajana toimiva henkilö ei saa itse olla kuljetuspalveluiden asiakas. Erityisellä harkinnalla kuljetuspalvelua saava asiakas voi kuitenkin toimia saattajana, jos hän tosiasiallisesti pystyy toimimaan saattajana ja asiakas tarvitsee saattajan palvelutarpeeseensa. Näissä erityisissä tilanteissa on etukäteen nimettävä asiakkaalle saattaja, ja saattajalta omien myönnettyjen kuljetuspalvelumatkojen määrä ei vähene saattajana toimiessa.

Jos hakijalla on mukana saattaja kuljetuspalvelumatalla, kuljettaja ei nouda asiakasta sisältä lähtöpaikasta tai saata sisälle kohteessa vaan nämä tehtävät kuuluvat saattajalle. Hakijan mukana matkustavan saattajan on tultava auton kyytiin ja jäätävä kyydistä yhdessä asiakkaan kanssa tai asiakkaan matkareitin varrelta. Saattaja ei voi matkustaa yksin kuljetuspalvelukyydissä eikä saattajan noutamiseksi tai kyydistä jättämiseksi poiketa matkareitiltä.

1.8 Sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelun omavastuumaksu

Laissa ei määritetä sosiaalihuoltolain mukaisesta kuljetuspalvelusta perittävän omavastuumaksun suuruutta. Omavastuumaksun suuruus on rinnastettu vammaispalvelulain perusteella järjestettävän kuljetuspalvelun omavastuumaksuun.

Asetuksen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/1992) 6 § mukaan vammaispalvelulain perusteella järjestettävistä kuljetuspalveluista voidaan periä enintään paikkakunnalla käytettävissä olevan julkisen liikenteen maksua vastaava maksu tai muu siihen verrattavissa oleva kohtuullinen maksu.

Perittävät omavastuumaksut ovat Pohjois-Savon hyvinvointialueen vahvistamia. Rintamaveteraaneilta ja sotainvalideilta omavastuumaksua ei peritä.

Maksutta hakijan mukana matkustaa yksi saattaja. Mikäli samassa kuljetuksessa matkustaa useita kuljetuspalveluasiakkaita, jokainen maksaa omavastuuosuuden ja käyttää yhden hänelle myönnettyistä kuljetus-palvelumatkoista.

Mikäli kyydissä matkustaa hakijan ja mahdollisen saattajan lisäksi muita henkilöitä, joilla ei ole kuljetuspalvelupäätöstä, todelliset kustannukset jaetaan tasan kaikkien kyydissä olevien kesken ja kukin muu matkustaja maksaa jako-osuuden matkan hinnasta kuljettajalle.

1.8.1 Erityisjärjestelyt sosiaalihuoltolain mukaisen kuljetuspalvelun toteuttamisessa

Kuljetuspalvelun toteuttamisessa on mahdollista tehdä erityisjärjestelyjä, mikäli erityisjärjestelyt ovat hakijan sairaudesta tai vammasta johtuvista syistä välttämättömiä

kuljetuspalvelun käytön mahdollistamiseksi. Mahdollisesti myönnettyistä erityisjärjestelyistä on aina maininta asiakkaalle tehdyssä kuljetuspalvelupäätöksessä.

Erityisjärjestelyjä ovat:

- Avustamislisä (= invataksin / paaritaksin käyttöoikeus)

Asiakas tarvitsee invataksin tai paaritaksin, koska hän tarvitsee autoon siirtymisessä ja pois noustessaan nostolaitetta tms. ja / tai matkustaa pyörätuolissa tai paarilla.

Jos asiakkaalle on myönnetty avustamislisä (= invataksin / paaritaksin käyttöoikeus), kuljettaja voi tarvittaessa laskuttaa lisäksi myös porrasvetolisän. *Porrasveto tarkoittaa asiakkaan kuljettamista pyörätuolilla rappusissa. Kuljettaja suorittaa porrasvedon, mikäli arvioi toimenpiteen turvalliseksi. Porrasvedon käyttäminen koskee tilapäisiä vierailuja ja asiointeja, ei tilannetta, jossa sitä tarvitaan jatkuvasti. Esim. jos hakija asuu hissittömässä talossa ja asuntoon pääsemiseksi on kuljettava portaita, ei kuljetuspalveluun sisälly porrasveto kotiosoitteessa. Kuljettajan tehtäviin ei myöskään kuulu esim. asiakkaan kantaminen portaissa.*

Porrasveto tarkoittaa kuljetuspalveluasiakkaan kuljettamista invataksilla ja hänet joko vedetään käsivoimin tai CE-merkityllä porraskiipijällä rakennuksen sisä- tai ulkoportaissa vähintään neljä askelmaa. (Autoilijasopimuksessa määritelty näin.)

- Vakiotaksioikeus
 - Oikeus matkustaa aina saman sopimusautokuljettajan kyydissä
- Oikeus olla noudattamatta ennakkotilausaikaa
 - Hetikyyti-oikeus, jolloin kyyti pyritään järjestämään mahdollisimman pian.
- Yhdistelykielto
 - Samaan kyytiin ei yhdistellä muita matkustajia
- Erityiskaluston tarve
 - Esim. henkilöauto, tuoksuton auto, invataksissa erityisvahva nostolaite.
- Oikeus tilata matka tekstiviestillä (MYK-aluetta koskeva erityisjärjestely)

2 Palvelun hakeminen ja päätöksenteko

2.1 Kuljetuspalvelun hakeminen

Kuljetuspalveluja haetaan ensisijaisesti SHL kuljetuspalvelujen hakemuslomakkeella, joita on saatavilla palveluyksiköistä tai hyvinvointialueen verkkosivuilta. Tarvittaessa hakemus voidaan postittaa hakijalle kotiin.

Hakemuksen täyttää hakija itse tai hänen valtuuttamansa henkilö. Hakulomakkeeseen tulee kirjata hakemuksen täytössä hakijaa avustaneen henkilön nimi ja yhteystiedot.

Tarvittavina liitetietoina hakijan on esitettävä:

- selvitys toimintakykyä alentavista tekijöistä (esim. ajantasainen lääkärinlausunto, fysioterapeutin selvitys tai muu terveydenhuollon ammattihenkilön lausunto)
- tuloseelvitys hakijan ja puolison tuloista ja varallisuudesta
- viimeksi vahvistettu verotustodistus

Hakemukset käsitellään:

- 65- vuotta täyttäneiden osalta ikääntyneiden palveluissa
- Työikäisten osalta työikäisten sosiaalipalveluissa
- Alle 18-vuotiaiden osalta lapsiperheiden palveluissa

2.2 Sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointi

Sosiaalihuoltolain mukaisen liikkumisen tuen myöntäminen perustuu yksilölliseen palvelutarvearvioon. Palvelutarpeen arvioinnista on säädetty sosiaalihuoltolain 36 § ja 37 §:ssä. Tarvittavassa laajuudessa tehtävällä palvelutarpeen arvioinnilla selvitetään, onko hakijalla kuljetuspalvelun tarvetta ja onko hän siihen lain mukaan oikeutettu. Arviossa otetaan huomioon hakemuksessa ilmoitetut tiedot, hakemuksen mukana toimitetut liitteet ja viranhaltijan selvittämät tiedot.

Tarvittaessa viranhaltija tekee hakijan luokse kotikäynnin. Palvelutarpeen arvioinnissa voidaan hyödyntää myös hakijan kanssa työskentelevien muiden viranomaisten tietoja hakijan tilanteesta.

2.3 Sosiaalihuoltolain nojalla myönnettävien matkojen taloudellinen tarveharkinta

Palvelua myönnettäessä ja matkojen määrää arvioitaessa otetaan huomioon hakijan sosiaalinen ja taloudellinen tilanne, jolloin hakijan tulee antaa selvitys tuloistaan, metsäomaisuudesta ja pankkitilivaroistaan.

Määrärahasidonnaisuudesta johtuen, kuljetuspalvelua myönnettäessä käytetään tulo- ja varallisuusharkintaa ja ensisijaisesti tuki kohdennetaan kotona asumisen tueksi vähävaraisille hakijoille.

Yksinasuvalla nettotulot saavat olla enintään 1260 euroa. Puolisoiden yhteenlasketut nettotulot saavat olla enintään 2040 euroa. Merkittävää varallisuutta ei saa olla.

Arvioitaessa kuljetuspalvelun tarvetta sotainvalidien ja sotaveteraanien osalta tuloja ja varallisuutta ei huomioida.

2.4 Sosiaalihuoltolain mukainen päätöksenteko ja muutoksenhaku

Päätös on tehtävä sosiaalihuoltolain 45 §:n mukaan ilman aiheetonta viivästystä ja toimeenpantava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asiakas on esittänyt palvelua koskevan hakemuksen sekä päätöksentekoon tarvittavat liitteet.

Jos liitteitä ei toimiteta, tehdään palvelusta kielteinen päätös.

Hakija saa kirjallisen päätöksen muutoksenhakuohjeineen. Kuljetuspalveluja myönnetään aina seuraavan kuukauden alusta alkaen ja määräajaksi kerrallaan. Päätöksen perusteluista on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun.

Päätös tarkistetaan aina, kun asiakkaan olosuhteet muuttuvat. Asiakas on velvollinen ilmoittamaan olosuhteissaan tapahtuvista muutoksista (esim. toimintakyvyn muutokset, yhteystietojen muutokset, muutto toiselle paikkakunnalle, pitkäaikaishoitoon siirtyminen).

3 Matkojen tilaaminen ja maksaminen

Matkojenyhdistelykeskuksen (MYK) toiminta-alueella Pohjois-Savon Hyvinvointialue korvaa kuljetuspalvelumatkan omavastuuosuuden ylittävän osan vain siinä tapauksessa, että matka on tilattu etukäteen MYK:sta.

MYK:n matkojenvälittäjä järjestää asiakkaan tarpeisiin parhaiten soveltuvan kuljetuksen. MYK yhdistelee matkat siten, että samassa autossa saattaa olla myös muita samaan suuntaan matkustavia henkilöitä. Jokaisen matka on tilattava MYK:sta. Jokainen yhdensuuntainen matka maksaa omavastuuosuuden ja käyttää yhden hänelle myönnettyistä kuljetuspalvelumatkoista

Mikäli kuljetuspalvelun tilaaminen on vammasta tai sairaudesta johtuen edellä mainituilla tavoilla (puhelu tai sähköposti) mahdotonta, asiakasta pyydetään ottamaan yhteyttä päätöksen tehneeseen viranhaltijaan muun mahdollisen tilaustavan arvioimista varten.

Kuljetuspalveluista perittävä maksu laskutetaan Pohjois-Savon hyvinvointialueen toimesta suoraan asiakkaalta. Asiakkaalta ei peritä omavastuuosuutta kuljetuksen yhteydessä.

Matkojen tilaaminen arkisin klo 7.00–17.00:

Sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetuspalvelumatkat tilataan matkojenyhdistelykeskuksesta (MYK) puhelinnumerosta 017 183 183.

Kuljetuspalvelumatka (meno- ja paluukyyti) on tilattava viimeistään 1,5 tuntia ennen suunniteltua lähtöaikaa. Meno- ja paluukyyti kannattaa tilata samalla kertaa, jos mahdollista. Paras aika soittaa on ma - pe klo 10.00–14.00. Puhelu ja jonotus maksavat paikallispuhelun verran.

Kuljetuspalvelumatkat voi tilata myös sähköpostitse osoitteesta kuljetukset@sansia.fi. Tilaukset on tehtävä sähköpostin kautta edellisenä arkipäivänä klo 14.00 mennessä.

Matkojen tilaaminen iltaisin ja viikonloppuisin:

Ennakkoon tiedossa olevat iltaisin ja viikonloppuisin tapahtuvat kuljetuspalvelumatkat tulee tilata MYK:sta sen aukioloaikana. Illalla, yöllä ja viikonloppuna yllättäen tarvittavat matkat, joita ei ole voinut ennakolta tilata MYK:n aukioloaikana ma–pe klo 7.00–17.00, tilataan seuraavan ohjeen mukaisesti:

Matka tilataan MYK:n puhelinnumerosta 017 183 183, mutta puhelu yhdistyy Keski-Suomen matkojenyhdistelykeskuksen hoidettavaksi. Mikäli kyyti tilataan sähköpostilla, tilaus tehdään suoraan osoitteeseen: kuljetukset@jytaksi.fi.

Tilaukset on tehtävä viimeistään 1,5 tuntia ennen toivottua lähtöaikaa.

Matkan peruminen

Asiakkaan on peruttava käyttämättä jäävä tilaus viivytyksettä. Jos asiakas jättää käyttämättä tilaamansa matkan eikä peru sitä ennen kuin taksi on ennättänyt lähteä noutamaan häntä, matka vähennetään hänellä käytettävissä olevista matkoista.

Palautteen antaminen

Matkojenyhdistelykeskuksen kautta tehtyyn tilaukseen tai itse matkustustapahtumaan liittyvää palautetta voi antaa Sansian Matkojenyhdistelykeskukseen

- Sansia Oy, Viestikatu 3, 70600 Kuopio p. 017 183 183
- sähköposti: kuljetukset@sansia.fi

3.1 Ongelmat kuljetuspalvelun käyttämisessä

Mahdollisten kuljetuspalvelumatkojen tilaamiseen tai toteuttamiseen liittyvien ongelmien selvittämiseksi asiakkaat voivat ottaa yhteyttä päätöksen tehneeseen viranhaltijaan ja lisäksi MYK:n käyttäjien osalta Matkojenyhdistelykeskukseen.
